

Preporučena lista: —
 Čelo leto K 10—
 Pet let 5—
 Deset let 250—
 Letna 1—
Preporučena Avstrije: —
 Čelo leto 15—
Preporučene številke
 10 vinarjev.

STRAZA

Preporučena lista: —
 Čelo leto K 10—
 Pet let 5—
 Deset let 250—
 Letna 1—
Preporučena Avstrije: —
 Čelo leto 15—
Preporučene številke
 10 vinarjev.

Preporučeno in upravnitvo: Maribor
 Preporučena ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

2. uredništvo se more govoriti
 vsak dan od 12.—13. ure dopoldne.

Avdijence pri cesarju.

Dunaj, 22. maja.

Senzacija včerajšnjega dne v dunajskih političnih krogih je bila avdijenca parlamentarcev pri cesarju. Vsi klubi, razen Poljakov in nemških socialdemokratov, so bili povabljeni, da odpotujejo svoje zastopnike k vladarju, ki je izrazil željo, da jih osebno spozna in sliši njihova mnenja.

Vsi, ki so bili pri cesarju, so bili edini v hvali, kako izredno plemenitega in ljubeznivega značaja je mladi vladar. Ne zapira ne svojih vrat, ne svojega srca, da sliši glas svojih narodov. Sedaj, ko je demokracijski val tako mogočen, je posebna milost božje Previdnosti, da je Avstriji naklonila vladarja, ki je, varujoč svoje vladarsko stališče, poln ljubezni do vseh ljudskih slojev in ne mara, da bi se med njim in ljudstvom dvigal neprestopen zid.

Ljudje v Laksenburgu pripovedujejo, da se cesar na svojih sprehodih zmenja za vsakega človeka, ter z njim govori o njegovih razmerah. Tudi najprostejšega delavca, tudi bornega hlapca, nagovori cesar ravno tako milostno, kakor vsakega generala, ter posluša njegova izvajanja. Nihče mu ni preizek, nihče premalo lepo oblečen, da bi se z njim najprijaznejše ne razgovarjal. Tako cesar veliko, veliko več in marsikaj izve, česar mu tudi učeni ministri ne morejo povedati. Spoznava ljudstvo, njegove želje in njegovo trpljenje. Za to je tudi umevno, da si cesar z vsem srcem želi konec vojske, da si želi mir in da se oprijema vsake niti, ki bi mogla držati do miru.

Kakor slišimo, so imeli jugoslovanski politiki priliko cesarju razložiti svoje najvažnejše želje.

Pred zasedanjem.

Dunaj, 23. maja.

Ministrski predsednik grof Clam-Martinic je zopet pokazal, da je njegova smer nemška in kar se nas tiče, Jugoslovanom nasprotna. Med novoimenovanimi člani gosposke zbornice najdemo pač predsednika dirkalskega društva v Badnu, najdemo neznane plemenitaše, bogate bankirje in tovarnarje, najdemo barona Rotšilda in glavnega urednika židovskega glasila „Neue Freie Presse“ Benedikta, a nobenega zastopnika Slovencev in Hrvatov. Kajti dr. Karlin ni

poklican kot Slovenec, ampak kot tržaški škof, in Nardelli ne kot Hrvat, ampak kot bivši dalmatinski namestnik. Mi Slovenci posebej nimamo sedaj, odkar je umrl pl. Detela, v gosposki zbornici sploh, nobenega zastopnika. Tako prijazno in naklonjeno nam je ministrstvo Clam-Martinic! Imenovanja v gosposko zbornico se popolnoma strinjajo z drugimi dosedanjimi ukrepi Clamovimi: z nemškimi ministri, z nameravanimi oktroaji in s tesno zvezo z Nationalverbandom.

V poučenih političnih krogih se pripoveduje, da bo že drugi dan po otvoritvi državnega zbora, torej dne 31. maja, cesar povabil poslance v dvor, da govori prestolni govor. Na ustavo cesar še ne bo prisegel, ker si ministrstvo hoče držati odprto možnost za spremembe v ustavi. Tako bo avstrijski državni zbor postavljen pred dejstvo: da bode Ogrska imela ustavo, na katero je vladar prisegel, Avstrija pa ne. To je znamenje, da je treba avstrijskim Slovanom biti pred Clam-Martinicem zelo na straži, kajti z Wolfom vred še vedno ni opustil misli na oktroaje. To je sicer zopet velikanska koncesija za Nemce, a dvomimo, da bo Clama tako postopanje rešilo. Avstrija potrebuje sedaj mož, ki so naklonjeni vsem narodom in čas in časovne razmere so navadno močnejše, kakor posamezniki, ki so se enostransko zagrizli v kako omiljeno jim idejo.

Včeraj, dne 22. t. m., so bili voditelji Hrvatsko-slovenskega kluba povabljeni k ministrskemu predsedniku. Iz njih krogov izvemo, da Clam-Martinic še vedno odkrito obžaluje, da se mu oktroaji niso posrečili. Skušal bo izvesti drugim potom načrt, ki ga je hotel izvršiti z oktroaji. Hrvatsko-slovenski klub še sicer ni sklepal o svojem razmerju do ministrstva, a njegovo stališče je po Clamovih izjavah pač že precej jasno. Za Jugoslovane nima ministrski predsednik drugega nego prijazno besedo, da uvaža pomen jugoslovanskega vprašanja, kar so do sedaj dosledno še vsi ministrski predsedniki storili. Uvaževali so jugoslovansko vprašanje, storili pa nič.

Hrvatsko-slovenski zaupniki niso zamudili povedati ministrskemu predsedniku, kako težko jim je posebno v sedanjih časih pod sistemom, ki jim je vse drugo ne prijazno. Zagotovila, da bo temu drugače, od ministrskega predsednika niso odpo-

bili.

Štajerski in koroški Slovenci!

Geslo „Nova Avstrija“ in „Prenovljenje Avstrije“ prešinja vse rodoljubne in domorodne kroge. Obmejni Slovenci smo že spočetka pozdravljali vsako misel in vsak načrt, ki bi dovedel do drugih razmer v širji domovini. Nikdar se tudi nismo bali, da bi bilo mogoče preustrojiti Avstrijo po zahtevah vsenemških politikov; zakaj ti krogi bi spravili državo, ki sestoji iz toliko narodov, s svojimi načrti do propada.

Previdni državniki in zlasti najvišja mesta so uvideli takoj, kaj nam preti, če bi se uresničile pretirane zahteve peščice vsenemških poslancev in štajerskih ter koroških renegatov. Vdejstvitvev teh zahtev ravno v tem trenutku bi bila usodepolna, to mora priznati vsak Avstrijec. Pomisliti moramo, da so se stavile zahteve ravno v času, ko so naši nasprotniki najbolj kričali v svet, da se borijo za prostost in svobodo vseh naših narodov, ko je izbruhnila na Ruskem revolucija z namenom, da uvede v državi jednopravnost stanov, ko je sam nemški cesar Viljem povzročil, da je odpravljen zakon glede porabe nemškega jezika v družtvih, zakon glede jezuitov in da se za Pruse razširi volilna pravica. V tej dobi bi se naj po zahtevi Vsenemcev in naših renegatov v Avstriji, ki sestoji iz toliko nenemških narodov kakor nobena država, potisnili ob steno vsi nenemški narodi!

Nismo nikdar pričakovali, da bi bilo mogoče izvesti te naklepe; zato smo tudi vedno mirili slovensko ljudstvo, da se ne vznemirja po raznih nemških glasilih in ohrani mirno kri. Prepričani smo, da mora zares priti do „Nove Avstrije“, toda čisto v drugem smislu. Preustrojitev se mora izvršiti tako radikalno, da bodo narodi docela ločeni med seboj v vseh zadevah, ki dovedejo lahko do preprirov. Vse točke, ki dajajo na Štajerskem in Koroškem povoda za narodnostni boj, se morajo zbrati in v upravi in šolstvu postaviti v docela ločene kroge, slovenske in nemške, tako da težnje Slovencev nikakor ne dotikajo težnj Nemcev. Vsak narod naj oskrbuje svoje gospo-

LISTEK.

Maksim Gorki o vojski kot vzgojiteljici.

Ogrski huzarski nadporočnik dr. Sándor Szilard, po poklicu odvetnik v Nagyhaiany, komitat Arad na Ogrskem, je bil kot invalid izmenjan in se je vrnil iz ruskega vjetništva.

Dr. Szilard je sedaj priobčil svoj zanimiv sestanek s slovečim ruskim pesnikom Maksimom Gorki, o katerem se je nedavno reklo, da bo baje vstopil kot minister za lepe umetnosti v začasno rusko vlado.

Odkar traja svetovna vojska, se je Gorki javno priznaval za nasprotnika vojske in za prvobornitelja za spravo med narodi, tako da ima ruska mirovna stranka v njem svojo močno oporo.

Ruski sanitejci so našli na bojišču nadporočnika dr. Szilarda, z zdrobljenima nogama, so ga pobrali in ga spravili v neko vojaško bolnišnico v Moskvi, kjer je ležal prve tri dni v popolni nezavesti. Ko je zopet prišel k zavesti, je sedel ob njegovi postelji mož, oblečen kot vojaški zdravnik z dolgimi in črnimi, po ruski šegi nazaj počesanimi velikimi lasi, bolestno-milih oči.

Kakor so ranjenemu častniku dr. Szilardu pozneje povedali, se ta vojaški zdravnik skozi tri dni in noči ni ločil od bolnikove postelje. Tudi vsakega

naslednjega dne je ta „zdravnik“ prišel v bolniško dvorano, je tamkaj opravil molitev, katero je z njim vred molilo pet tamkaj se nahajajočih ranjenih ruskih častnikov. Opravljena molitev je vse navzoče globoko ganila.

Nadzdravnik bolnišnice je naznanil ranjenemu ogrskemu nadporočniku dr. Szilardu, da je to molitev zložil omenjeni ljubeznjivi zdravnik sam. Prestavil mu jo je v francoščino.

Molitev je bila zložena za vse ranjence brez razlike narodnosti in je končala z besedami: „Nesrečni so vsi bratje.“ Nadzdravnik je pristavil: „Ali ne veste, kdo je naš častni zdravnik? Niste li nikdar še slišali o Maksimu Gorki?“

Nadporočnik dr. Szilard je prosil nato, da se ga predstavi Gorkemu. Pesnik Gorki je sedel ob rob Szilardove postelje in nadzdravnik je bil za njunega tolmača.

Gorki je rekel: „V tem času, ko se ni nihče več bal Boga, se je naenkrat iz pozabljenosti pojavil vojni Bog. Sedaj je vse poteptano v prah, kultura, poklici, literatura, umetnost, gospodarstvo, socialna politika. Kakor si Judje v času velikega posta zakrijejo glave, da bi v temi videli Boga, tako ne vidi sedaj vsa Evropa, moški, ženske in otroci, ničesar drugega, kakor vojsko. Toda ta vojni bog je odrešenik ne za nas, kojih srea krvavijo, ampak za naše otroke v bližnjem času, katere bo vzgojeval k popolnoma drugim nazorom in čednostim. Naše delo in naše pesnikovanje, vse ni bilo tako, kakor bi moralo biti. Manjkalo je ljubezni do bližnjega. Sedaj se pa bodo vsa ljudstva sprijaznila vsled skupnega trpljenja. To vem sigurno. Verujem v bližajočo se časovno dobo

bratstva tako trdno, kakor v Boga.“

Po teh kakor prisegajoče izgovorjenih besedah se je Maksim Gorki priklonil nad težko ranjenim avstrijskim častnikom, ga poljubil in odšel. Dr. Szilard ga potem ni videl nikdar več. Po preteku treh dni mu je pa prinesla usmiljena sestra lepo vezano knjigo, spisano v ruskem jeziku — bil je Gorkijev roman „Mati“, katerega je sam Gorki označil kakor svojo najljubšejšo pesnitev.

Na prvem listu je bilo zapisano v ruskih črkah Gorkovo ime, na drugem listu so pa bile zapisane sledeče besede, katere je Gorki lastnorčno zapisal: „Svojemu ubogemu ranjenemu ogrskemu bratu, huzarskemu nadporočniku v tretji sobi, peta postelj.“

Ob koncu knjige je Gorki lastnorčno zapisal sledečo prošnjo očenaša: „Pridi k nam Tvoje kraljestvo.“

Padlemu tovarišu!

(V spomir enoletnemu prostovoljcu-desetniku Pavlu Pestevšek, doma iz Slivnice pri Mariboru, zapisal Ferdo Primec.)

Zelo me je zbolela vest, ko sem zvedel, da si dal svoje mlado, nadežno življenje v zvestem izpolnjevanju domovinske dolžnosti v boju proti zahrbtnemu sovražniku. Zadelo Te je granata dednega sovražnika in njenim posledicam si podlegel v vojaški bolnišnici v Proseku pri Trstu.

Ne mine trenutek, ko ne bi zmisli s solzami v očeh na Te, dragi Pavel. Spomnim se, ko sva se še

Marstvo! Do te delitve medsebojnih teženj mora priti, če hočemo zanaprej mirno med seboj živeti, kar bo nujno potrebno po vojski, ker bomo morali vsi narodi delovati skupno le zaboljšanje gospodarskih razmer.

Naše mnenje je, da je mogoče tudi na Štajerskem in Koroškem priti do miru obeh narodnosti. Prerojenje Avstrije se mora izvršiti le na tej podlagi, da se postavijo na celi črti Slovenci v samostojno skupino. To delo je težavno, treba je dobre in železne volje, zlasti pa pravičnega čuta, da se nakažejo vsakemu narodu pravice, ki mu gre. Pri teh razmerah, kakor so sedaj, pa v teh dveh deželah niti ni mogoče misliti na pravilno rešitev vseh vprašanj. Celi sistem je tak, da se posamezni krogi, ki so na delu vseh vodilnih mest in uprave, niti ne zavedajo, da so proti slovenskim težnjam. Zato je prva in odločna slovenska zahteva, da se na Koroškem in na Štajerskem spremeni sistem, predno se sploh name-rava kaj preurejevati v deželah.

ke uradnice, da so lahko občevale z ljudmi v uradu v laškem jeziku. Kaj pa, če pride na magistrat slovenski davkoplačevalec in zahteva česa v svojem maternem jeziku? Ne govorimo nič, kako naleti! Tako se godi pri vseh uradih Slovenskega Štajerja, tako in še hujše je na Koroškem. Navedli smo samo kratke vzglede. Na tem niso toliko krive osebe, temveč sistem, ki se poslužuje teh oseb.

Padec grofa Tisze.

Železni mož na Ogrskem mora iti, ker se je pokazal preveč železnega zoper demokratično misel. — Cesar in kralj Karel je, kakor znano, v lastnoročnem pismu z dne 29. aprila Tiszi naročil, naj izdela načrt za preosnovo ogrskega volilnega reda v demokratičnem smislu. Vlada je tedaj naročil Tiszi in njegovi vladi, naj izdela pravičen načrt volilne preosnove, po katerem bi dobili volilno pravico ne samo vsi podčastniki, lastniki hrabrostnih kolajn in posestniki, kojih posestva obsegajo 8 orlov posestva, ampak tudi delavci. Kraljeva želja je torej, da pride tudi na Ogrskem ljudstvo do pravice, da ne bodo tamkaj komandirali sami madžarski velikaši. Grof Tisza je sicer izdelal nek načrt volilne preosnove, ki pa ni zadovoljil ne vladarja in ne opozicije in tudi ne bi odgovarjal ljudskim zahtevam. In tako je prišlo, da je dne 22. maja poročal ogrski korespondenčni urad: Ministrski predsednik grof Tisza je cesarju predložil svoje načrte za volilno reformo; cesar si je odločitev pridržal in od te odločitve je odvisno, ako ostane ministrstvo ali odstopi. Še tisti dan je pa ogrska vlada že tudi sklenila svojo demisijo. Vse napravljiva vtis, da je vprašanje o volilni reformi samo formalni povod odstopa ogrske vlade in da so ta odstop povzročili veliko tehtnejši vzroki.

Z druge strani se poroča, da je tudi sedanjí svetovni ali pravzaprav zunanji položaj naše monarhije vplival na odstop grofa Tisze. Tisza se je krčevito držal dualizma ter se je na vso moč upiral trialistični misli, ki sedaj visi v zraku ter jo je gojil že rajni prestolonaslednik Franc Ferdinand. Prodrle so namreč v javnost vesti, da je bil spoznan odstop grofa Tisze za predpogoj posrečenja načrtov, ki jih je izdelalo ministrstvo zunanjih del. Vsekako so morali vplivati jako tehtni in veliki vzroki, da je bil grof Tisza prisiljen odstopiti. Strah pred lastno opozicijo pa je bil gotovo še najmanjši, saj je grof Tisza bil znan kot železen mož, ki se ni vstrašil najradikalnejših sredstev v boju proti svojim nasprotnikom.

Cesar sprejel demisijo.

Iz Budimpešte se dne 23. maja poroča: Ker cesar ni soglašal s predlogami glede volilne preosnove, je ministrski predsednik grof Tisza predložil demisijo celega kabineta. Cesar je poklical Tiszo na postaji Budimpešta v dvorni vlak, s katerim se je peljal v Gyöngyes, kjer je izbruhnil ogromni požar. Tisza se je peljal s cesarjem ter mu je predložil svoj načrt, s katerim cesar ni bil zadovoljen. Posledica je bila demisija Tisze in njegovega kabineta. Cesar jo je sprejel in tudi naročil grofu Tiszi, da še nadalje vodi tekoče posle. Glede sestave novega ministrstva še tozadavne avdijence niso končane in še ni padla odločitev.

Kdo bo Tiszov naslednik

Najboljše šanse za bodočega kabinetnega predsednika baje imajo: bivši poljedelski minister grof Serenyi, grof Andrassy, grof Ivan Zichy, justični minister Balogh in grof Klebelsberg. Vsekako pa je gotovo, da bodo vstopili v novo vlado tudi člani opozicije.

Štiri leta je vladal Tisza na Ogrskem. Vladal je s silo; z največjo brezobzirnostjo in s pravo brutalnostjo je pritiskal in dušil opozicijo. Bil je velik nasprotnik nacionalnih zahtev nemadžarskih narodnosti na Ogrskem. Posebno bridko so občutili železno Tiszovo pest ogrski Slovaki. Voditelji slovaškega ljudstva še sedaj ječijo po ječah samo raditega, ker so navduševali svoj narod, ker so ga branili proti zaslužnevalnim načrtom Tiszove vlade, in njenega okrutnega režima. Ogrski Slovani, pa tudi naši bratje Hrvatje se za Tiszom ne bodo plakali, temveč bodo prav veseli, da ga je vzela spomladanska politična slana. Mož, ki je na Ogrskem sedaj postal nemogoč, je bil nekdaj zelo močnejši ter je usodno vplival na razmere, ne samo na Ogrskem, marveč tudi v Avstriji in še dalje. Javna tajnost je, da so največje ostrine in trdine one usodne spomenice Srbiji, ki je bila neposredna prilika za izbruh svetovne vojske, od Tiszine roke. Ko je pa vojska izbruhnila in trajala vedno dalje in dalje, je Tisza postajal vedno hladnejši ter zahteval koncesije za ogrsko polovico. Njegove težnje so tem ložje imele uspeh, ker je v Avstriji vladala Stürgkhova slabost in ker so mu tu-

di nemški nacionalci in liberalci s tem olajševali in utrjevali stališče, ker so se brez pridržka izjavili za dualizem, ki ga je Tisza venomer povdarjal kot najtrdnjejšo in kajpada kot edino možno obliko naše skupne monarhije. Sedaj pa je mož šel in kakor se je oddahnila Ogrska, se je tudi oddahnila Avstrija.

Francoski ministrski predsednik o Rusiji in vojnih ciljih.

Francoski ministrski predsednik Ribot je v poslanski zbornici, odgovarjajoč na interpelacijo posl. Renaudela in Mairata glede ruske revolucije in vstopa Amerike v svetovno vojsko, rekel, da je treba razgovor glede teh interpelacij preložiti na poznejšo dobo, ker je ruska vlada povabila francosko vlado na pogovore.

Mi imamo smisel in razumevamo težkoče, na katere je trčila iz odličnih in hrabrih mož sestavljena ruska vlada. Ti pogumni možje so podali izjave, katere nas popolnoma zadovoljijo, ker hočejo najprej v armadi vpostaviti zelo strogo disciplino. Ruski zunanji minister je pravilno označil sofizem, s katerim Nemčija zlorablja formulo „Brez aneksij in brez vojnih odškodnin“, z namenom, si obdržati nam svojčas iztrgani provinci. (Splošno ponovno odobravanje.) — Nemčija je hotela vojsko. Krivca ni iskati pri nas, ampak tamkaj. Zahtevali bomo zopetno povrnitev; ne bodo aneksije, marveč bodo le zopetne povrnitve, utemeljene na pravico in pravičnost. Mir, ne da bi se popravila škoda, tega Rusija ne bo rekla, toda ne bo šlo za vojne odškodnine, ki se jih nalaga kot kazni. (Splošno odobravanje, zlasti pri socialistih.)

Gre se za poravnavo, za delo pravičnosti. — Ves svet bo tvoril eden sodni dvor. — Nek ruski general je rekel po pravici, da je smešno staviti določene predloge o miru brez osvojitve, dočim imajo Nemci še zasedene dele Francije, Rusije, Belgije in Srbije. Ne bomo nadaljevali vojske v duhu zavzetij in aneksij, marveč da zopet vzamemo to, kar je bilo naše. Ponavljam, da Francija noče tlačiti nobenega naroda, niti ljudstev svojih sovražnikov, — kajti Francija pripoznava svobodo vseh ljudstev. Francija ne bo ob dnevu zmage kričala po maščevanju, marveč po pravičnosti. (Odobravanje pri socialistih.) Predvsem gre za to, da bo prišlo do trajnega miru. Pritisk vojne more traja že predolgo. Mi moramo torej uničiti vojaški despotizem. Onega dne, ko bo nemško ljudstvo to uvidelo, bo mir ložje doseči. To je, kar Rusi in mi vedno in vedno pravimo. Našim demokratom je pri sreč, da pride ruska armada zopet v roke svojih vodij, podvzame svoj čas ofenzivo, dočim se pripravljajo Združene države Severne Amerike, da nam pošljejo v nekaterih tednih svoje prve divizije, katerim bodo sledile nadaljne divizije. Naj Rusija stori svojo dolžnost in nam se nadalje ne bo treba ničesar bati. Naši sovražniki bodo videli svoje nade uničene. Prosili bodo morda za mir, ne prihljigajo, kakor danes z hinavskimi in z zvijačnimi sredstvi, ampak odkritosrečno in pod pogoji, ki so vredni Francije. In ako ne bodo hoteli prositi miru, ga bomo znali izsiliti.“

Slovenske zadruge in vojna posojila.

—nj—. Pri dosedanjih petih vojnih posojilih so vsi stanoví v naši državi storili v polni meri svojo dolžnost, ne v zadnji vrsti slovenski kmetijski stan. Podati natančne številke, koliko so podpisali slovenski kmetje na Spodnje-Štajerskem, je žal nemogoče, ker se ni vpoštevalo navodil kmetijskih organizacij, da se naj vojna posojila podpisujejo le pri kmetijskih denarnih zavodih in njih centralah, temveč se je zelo mnogo posojil podpisalo pri poštah, davkarijah, pri okrajnih hranilnicah, da, našli so se celo kraji, iz katerih so se vojna posojila pošiljala mestni banki v Gradcu, dočim so se denarni zavodi v kraju prezirali. Ni čuda, če potem pišejo razni listi, da se naše kmetško ljudstvo ne udeležuje v zadostni meri podpisovanja vojnega posojila, ker pridejo vsi zneski, ki se podpisujejo pri mestnih zavodih, na račun mestnih slojev.

Omeniti se mora veselo dejstvo, da se je, pri zadnjih dveh posojilih že znatne zneske podpisalo pri slovenskih posojilnicah in sicer so podpisale posojilnice same lepe zneske, podpisale pa tudi stranke. Posojilnice, ki pripadajo Zadrugi Zvezi v Ljubljani, so podpisale prvih štirih vojnih posojil 943.000 K., večinoma pri svoji centrali, le nekaj se je podpisalo naravnost pri bankah. Posojilnice so podpisale toliko, kolikor znašajo njih rezervni zakladi; svota je lepa, če se pomisli, da je izmed 102 posojilnic velika večina istih še zelo mlada in izkazuje še prav neznatne rezerve. Stranke so podpisale 4. vojnega posojila pri posojilnicah okrog 700.000 K. Posebno živahna agitacija se je razvila pri 5. vojnem posojilu. Akoravno so posojilnice že pri prejšnjih vojnih posojilih podpisale v smislu navodil poljedelskega mi-

Na sistem je pa dovedel spodnještajerske urade tako daleč, da se sploh že skoro nič ne uraduje našemu slovenskemu ljudstvu v slovenskem jeziku. Mariborsko okrajno glavarstvo n. pr. uraduje skoro izključno za slovenske stranke v nemškem jeziku; pač pa za nepristojne Lahe, za begunce, izdaje odloke v blaženilaščini!

Mariborski mestni magistrat je za Lahe nastavljal v urad laš-

zadnjič po naključju sešla v jeseni za laško fronto v Čepovanu, tedaj si še bil v rezervi. Kaj si mi imel vse povedati! Ta sestanek mi ostane neizbrisno v spominu. Nikoli ne pozabim veselih ur, ko sva se skupaj zabavala na počitnicah in včasih krepko zapela. Vsak, kdor je slišal Tvoj glas, Te je moral občudovati. Znal si tako lepo peti in igrati na glasovir, da si vsakogar pritegnil k sebi. Skupaj sva bila pri prebiranju in skupaj sva bila potrjena vojakom. Odrinil si pa Ti en mesec prej k vojakom, kot jaz. O Božiču pa je bilo veselo svidenje doma. Prišel si kar prvi dan k meni, ko si prišel na dopust iz Žaleca. Čakala sva na Tvojem domu na polnočnico. Kako si bil tedaj vesele narave in poln navdušenja, kakor sploh vedno prej. Značilna je bila tudi Tvoja šaljivost. Po Božiču pa si šel v Gradec k maturi. Maturiral si dobro ter sva se zopet videla na Sv. Treh Kraljev dan pri gledališki predstavi in odšel si zopet nazaj v rezervno oficirsko šolo v Žalec in v Slov. Bistrico, po njenem absolviranju pa v juniju na fronto.

Sešla sva se še enkrat, kakor sem že omenil, za italijansko fronto v nadi, da se še enkrat vidi, toda ni se uresničilo upanje, vojni vihar naju je razdružil za vedno.

Ako srečno preživim svetovno vojno, Te moram, dragi tovariš, obiskat na Tvoji gomili tam pri Trstu. Ne pozabim Te do hladnega groba. Počivaj sladko v zemlji domači!

Ni ne umrl!

Še duh njegov živi med nami, na delo nas budi in drami.

nistrstva že toliko, kolikor znašajo njih rezervni zakladi, so podpisale 5. vojnega posojila še 620.000 K, stranke pa nad 1.620.000 K. Pri nekaterih posojilnicah so se podpisale zelo velike svote, n. pr. pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru pri vseh petih vojnih posojilih okrog 1 milijon K, pri kmetiski posojilnici v Rajhenburgu se je podpisalo od strank 50.000 K 5. vojnega posojila, pri posojilnici v St. Ilju pod Turjakom 58.000 K 4. in 5. vojnega posojila, pri posojilnici v St. Ilju pri Velenju 61.000 K 4. in 5. vojnega posojila, v mali župniji Zibika nad 56.000 K 4. in 5. vojnega posojila, pri posojilnici pri Sv. Kunigundi na Poh. 66.700 K 5. vojnega posojila, pri posojilnici v St. Janžu na Dr. polju 84.000 K 4. in 5. vojnega posojila, pri kmetiski posojilnici v Hočah 98.000 K 4. in 5. vojnega posojila, v St. Juriju ob južni žel. 98.900 K 4. in 5. vojnega posojila, v Sevnici 104.700 K 5. vojnega posojila, pri kmetiski posojilnici v Ptuj 106.900 K 4. in 5. vojnega posojila; posebno se je odlikovala župnija Sv. Križ nad Mariborom, gorska župnija, ki šteje le 1000 duš, kjer se je pri posojilnici podpisalo nad 128.000 K 4. in 5. vojnega posojila. Znatne svote so se podpisale tudi pri drugih kmetiskih posojilnicah, tako da se lahko reče, da je kmetiska zadruga organizacija izpolnila v polni meri svojo dolžnost; saj se je od posojilnic in od strank podpisalo v celem nad 5.000.000 K, večinoma 4. in 5. vojnega posojila.

Res je, da sedaj tudi kmetško ljudstvo dobi več denarja v roke kot pred vojsko, vendar ni ta obilica denarja dobiček za kmeta, kakor so ogromne svote, katere dobe razni vojni dobavitelji, čisti dobiček istih, kateri je marsikaterega silno povzdignil. Kmet bo moral, ker je moral mnogo svojega inventarja, živino, les itd. oddati v vojne namene, povojški, ako hoče gospodariti, nadomestiti inventar, živino in marsikaj dražje plačati, kakor se je njemu plačalo, dolgo vrsto let ne bo smel živine prodajati, temveč vse rediti, moral bo kupovati draga umetna gnojila, veliko denarja bo rabil za zboljšanje zemljišč, za popravila poslopij itd., zato bo kmalu izgubil denar, na katerega razni mestni sloji s prstom kažejo. Iz navedenega je jasno, da je pokazal slovenski kmetški stan pravo patriotsko mišljenje, ko se je s tako velikimi zneski udeleževal podpisovanja vojnih posojil pri svojih zadrukah, ni ga vodila samo želja, si za stalen odvišen denar zasigurati visoke obresti.

Italijansko bojišče.

Deseta soška bitka je znova oživelala do največje ljutosti. Dne 23. maja opoldne so Italijani na fronti, široki 40 km. t. j. od Plav do morja, navalili z ogromno silo na naše postojanke. Najhujši napadi so tokrat bili naperjeni proti Kraški planoti. Kolona za kolono sovražne infanterije je prodirala proti našim postojankam. Naša artilerija je z dobromerjenim ognjem pokosila oddelek za oddelkom. Kar je hotelo dalje, je bilo premagano ali pobito od naše hrabre infanterije. Naši so hvala Bogu na celi črti zdržali silovite napade, samo najbolj naprejšnje postojanke pri Jamljanah smo umaknili za 1 km nazaj. Krvava bitka se nadaljuje. — Na koroški in tirolski fronti nobene posebne spremembe.

Druga obletnica italijanske vojne napovedi.

Ob krvavi Soči pri Kuku in Sveti Gori, v dolgi ognjeni steni od Solkana do razpaljenih kraških pečin so se dne 23. maja spominjali razgreti laški borilci solnčnega maja 1915. Vojna navdušenost je bila na Italijanskem razvila vse svoje sile in povsod je donel radosten klic: La guerra! Italijansko časopisje je razvnelo ljudstvo in polno je bilo vseobčega navdušenja. Ali kako lahko pa so si predstavljali Italijani vojno z Avstro-Ogrsko! Italijanski vojaški ataše na Dunaju je sporočil v Rim, da vojna z monarhijo pomeni vojaški sprehod, v vojni noti je povedala Italija, da stori one korake, ki jih zahtevajo dogodki in morda je bil še stari Duca d'Avarna, ki je pred dvema letoma, dne 23. maja 1915, izročil Burianu vojno napoved, mnenja, da vojna Italije more biti le kratka. Danes lahko premišlujejo na goriški fronti Italijani, da bi bila za nje boljše nevtralnost. Angleško-francoski zavezniki so mislili, da je Italija tako močna, da ko udari proti Avstro-Ogrski, se zdrobi njen zapadni del in ko Italija tako z lahkoto doseže svoje „narodne aspiracije“, bo pomagala drugod. Ali kako so se varali. Italija je udarila a bila je odbita. Da je zavojevala Gorico, je bilo treba osem krvavih bitk in izgub nad 600.000 mož. 14 mesecev se je teplo italijansko armadno vodstvo za Gorico in danes se armada od tam ni premaknila, danes po 10 mesecih zavojevanja Gorice. Bili so Lahji potem še dalje po naših pozicijah ali brez uspeha. Vrata v Trst so ostala zapahnjena in sedaj iščejo pot v Trst mimo kraških vrat po negotovi poti, na kateri so bili nemudoma prve dni poučeni, da tudi ta jih ne privede do njihovega cilja. Žrtvovali so za to fronto že stotisoče svojih najboljših moči in kakor

se vidi, jih hočejo še žrtvovati, dasi položaj ne kaže nade na uspeh. Meseca novembra lani, ko so se bili zopet tako hudo zagnali proti avstrijski črti, pa že kmalu odnehali po ogromnih izgubah, so Italijani po poldrugoletni vojni dosegli največjo prostorno pridobitev 12 km na Goriškem. In ta jih je stala nad en milijon krvavih izgub. Naša sodba k sedanjim bojem na Goriškem je: Pričeti posel je težak, italijanske zmage ne bo. V neugodnem položaju nastopa Italija svoje tretje vojno leto.

Infanterijska bitka na Krasu.

Dne 22. maja je bil na soški fronti večinoma mir. Italijani, ki so po zanesljivih poročilih izgubili v bitki od 13. do 21. maja nad 100.000 mož, so dne 22. maja prenehali napadati. Vrhovno poveljstvo je gotovo hotelo dati vojaštvu oddih. Novejša poročila pravijo, da se je sedaj pričela bitka na Krasu, torej tudi južno od Gorice. Infanterija napada v gostih masah.

Borojevič o vojnem položaju

Slavni poveljnik soške armade, hrvatski junak generalni polkovnik Borojevič je nekemu časnikarju izjavil o položaju na soški fronti sledeče:

Naš položaj je ugoden. Po dolgem napetem čakanju je bil pričetek sovražne ofenzive za naše vojaške prava rešitev. Kar je sovražnik mogel vreči ljudi in streliva v borbo, je vrge. Ali bo bitka še dolgo trajala, še ne moremo vedeti. Temu sovražniku smo stali enkrat že neprestano 14 dni v boju nasproti, a smo zmagali. Če bi ta deseta ofenziva delj časa trajala, je mogoče, da bo tudi zadnja ofenziva, kajti kar sovražnik sedaj izgubi na svojih močeh, tega si ne more več nadomestiti. Streliva ima sovražnik dovolj. A toliko je gotovo, da je sovražna artileristična predpriprava bila tokrat slabejša. Kljub temu ne verujem, da je to pripisovati pomanjkanju ali varčevanju, ampak novemu francoskemu načinu, kakor so ga uporabili Francozi v bitki pri Arrasu. To je namreč način presenečenj. Lah bi nas radi presenetili zdaj tu, zdaj tam.

Rusko bojišče.

Vsled vednega dreganja od strani zaveznikov, so se Rusi začeli zadnje dni nekoliko močneje gibati. Na mnogih točkah ruske fronte je artilerija in infanterija začela tipati proti našim postojankam. Vojaški strokovnjaki nepristranskih dežel sodijo, da ruska armada z ozirom na zmeden položaj v Rusiji nikakor ni več v stanju pričeti z ofenzivnimi dejanji. — Na rumunskem bojišču mir.

Kongres ruskih častnikov.

V glavnem stanu so se zbrali odposlanci častnikov iz cele Rusije, 600 po številu, k prvi seji. V otvoritvenem nagovoru je rekel vrhovni poveljnik Aleksejev, da je klic „Domovina je v nevarnosti!“ pač opravičen, ker je bojna moč ruske armade vsled s-pora in nezaupanja, nastalega med častniki in vojaštvom, v resnici zelo padla. Ruska armada se nahaja danes v usodepolni onemoglosti, in to pred groznim, trdovratnim in močnim sovražnikom, ki stega svojo pohlepno roko po še več pokrajinah v južni Rusiji in se ne zadovoljuje z ozemlji, katere je zasedel. Vrhovni general je opomnjeval zastopnike častnikov, da v armadi takoj odpravijo vsa nesoglasja, da v armadi zopet vpostavimo disciplino ter z vsemi mogočimi sredstvi stremijo za tem, da bodo častniki in vojaštvo, tesno združeni, zopet zmogni, korakati zmagi nasproti, brez katere ni Rusiji spasa.

Predsednik kongresa, polkovnik Novogicev, je nato odgovoril sledeče: Gospod vrhovni general! Bodite zagotovljeni, vse kar je mogoče, bomo storili, da zopet vrnemo armadi bojno moč.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču hudi boji pri Arrasu, kjer napadajo Angleži nemške postojanke. V zahodni Champagni pa napadajo močni francoski oddelki nemške črte zahodno od kraja Froidmont, toda brez uspešno. Na ostalem delu fronte nobenih večjih vojnih podvzetij. Angleški listi pišejo, da je Amerika že poslala nekaj polkov pionirskih in saperskih čet, veliko inženirjev in zdravnikov na francosko bojišče.

Macedonsko bojišče.

Na macedonskem bojišču razen artilerijskih bojov ob bregovih rek Crne in Vardarja nobenih važnejših vojnih podvzetij.

Turška bojišča.

Na turških bojiščih razen artilerijskega ognja na kavkaškem in egiptovskem bojišču nobenih večjih vojnih dogodkov.

Mirovno gibanje.

Italijanska vojna stranka proti papežu in duhovščini.

Italijanski list „Corriere della Sera“ objavlja vse napade italijanskega časopisja proti mirovnemu pismu papeža Benedikta XV. in proti italijanskim katoličanom, katerim se podtika agitacija za sklepanje miru. List trdi, da so italijanski katoličani zanesli v ljudstvo misel o miru. Sicer se sme smatrati kakega duhovnika za „Italianissima“, toda večina italijanskih duhovnikov stoji ob strani, kakor n. pr. kardinal Ferrari v Milanu, ki je sicer v pastirskem listu pozival upornike k miru, toda je v svojem nagovoru do prvoobhajancev oznanjeval samo misel in željo, da se mir hitro sklene. Mnogi duhovniki so z besedo in pisavo razvijali pravcato nepatriotsko gibanje. List „Avanti“, glavno glasilo laških socialistov, piše dne 12. maja o teh vprašanjih in priznava neprikrito, da italijanski katoličani niso nikdar bili za vojno hujskarijo ter da je njihovemu mogočnemu vplivu pripisati, da je začelo ljudstvo na deželi jasno gledati in zahtevati miru. List piše: „Mi razumemo prav dobro njihove ugovore, toda ne najdemo, da bi bili prepričevalni. V bistvu se še jih oklepa bojazen, da bi govorili tako, kakor mislijo in čutijo, namreč kot katoličani. Je sicer res, da so dali vojskujoči se armadi veliko vojaških duhovnikov, vojaškim bolnišnicam veliko usmiljenih sester, kakor tudi molitvenikov, podob in knjig, je pa ravno tako tudi res, da niso dali nikdar za vojsko odkritega, izrčnega in prostodušnega soglašanja, kakor si tudi na drugi strani niso upali, jasno izraziti svojo opozicijo. Cincali so sicer med vojsko in mirom, pri čemur so očitno zasledovali bolj pozitivno preračunavanje, kakor tista moralna in verska temeljna načela, s katerimi so drugače opravičevali svoje stališče.“

Bonar Law o posebnem miru z Avstrijo in z Bolgarijo.

V seji angleške poslanske zbornice dne 14. t. m. je zahteval liberalec Bryce, naj se ne sklene poseben mir z Avstrijo in z Bolgarijo. Minister Bonar Law je odgovoril: Mislim, da to zavisi od okolnosti. Reči moram le, da naši sovražniki ves čas poskušajo, da bi odcepili od nas zaveznike, ki se bore proti njim. Prepričan sem, dasi nočem s tem niti izdaleka namigniti o taki možnosti, da bi za Nemčijo ne bil noben udarec tako usoden, kakor če bi se kaka država (Avstrija in Bolgarija) ločila od nje.

Politične vesti.

Nemci se bojijo trializma. Na zborovanju nemško-nacionalnih zaupnikov v Celju, dne 19. t. m. se je sprejela resolucija, katere zadnji odstavek se glasi: „Nujno tu pozivamo naše nemške poslance, da z vso močjo nastopijo proti vidnemu zopetnemu oživiljanju onih stremljenj, ki so namerjena na izrinjenje nemštva v južni Avstriji in zgradbo državno-pravne tvorbe v tem ozemlju.“ — V nemško-nacionalnih glavah torej straši zopet pošast trializma, ki bi pomenjal absoluten konec nemških aspiracij na naše jugoslovanske dežele.

Gospodarska zbornica je sklicana za dne 30. maja popoldne ob 4. uri. Cesar je imenoval za predsednika gospodarske zbornice kneza Alfreda Windischgraetz, za podpredsednike pa kneza Egona Fürstenberg, kneza Alojzija Schönburg Hartenstein in grofa Ernsta Sylva-Tarouca.

Seja načelnikov klubov se je vršila v četrtek, dne 24. maja. Predsedoval je dr. Sylvester. Navzoč je bil tudi ministrski predsednik grof Clam-Martinic. Seje so se udeležili: dr. Korošec, dr. Ivčević, Stanek, Stapiński, Wasilko, Romanczuk, Hauser, Faidutti, Seitz, Simionovici, Stölzl in dr. Gross. Ministrski predsednik je predložil program za državnozbornsko zasedanje. Nato se je podalo poročilo o delu odbora za spremembo poslovnika. Sprejel se je predlog poslanca Finka, naj se izvoli 24članski odbor, ki bo izdelal primerne načrte in jih bo predložil zbornici, katere med zborovanjem tega odseka ne bo imela sej. Zastopnik Nationalverbanda je priglasił Grossovo kandidaturo za predsedniško mesto. Poljak German je izjavil, da je njegov klub dal svojim članom glede volitve predsednika prosto roko. Čehi, Slovenci, Rusini in nemški socialni demokratje so izjavili, da se o volitvi predsednika niso sklepali. Čeh Stanek in dr. Korošec sta izjavila, da ni nobenega dvoma, da njuna kluba ne bosta volila dr. Grossa. — Odsek za

spremembo poslovnika je nato razpravljala o spremembi poslovnika ter je sprejel zadnje točke predloga za poslovnik.

Združenje Jugoslovanov. Iz Dunaja se nam piše: Danes, dne 24. t. m., so se vršila v parlamentu posvetovanja med načelnikom Hrvatsko-slovenskega kluba in zastopniki Dalmatinskega kluba Biankinijem, dr. Smolako in dr. Čingrijo v svrhu, da se omogoči kolikor možno enotno parlamentarno sodelovanje vseh Jugoslovanov. Pogajanja se ugodno razvijajo. Ni izključeno, da se bo ustvaril enoten klub vseh Jugoslovanov.

Predsedstvo državnega zbora. Ni še gotovo, kdo bo predsednik državnega zbora. Grossova kandidatura je zadela na večji odpor, kot so si ga Nemci predstavljali. — Parlamentarna korespondenca javlja, da se bo namesto podpredsednika Italijana Malfattija izvolil načelnik rumanskega kluba Simionovici, na mesto češkega poslanca Ždarskega pa Ivan Sedlak.

Kriza v Poljskem klubu. Za Bilinskim je odstopil kot podnačelnik Poljskega kluba tudi David pl. Abrahamovič.

Za pravice češkega naroda. Češki pisatelji so naslovili na Češko zvezo spomenico, v kateri rote češke poslance, da se v polni meri zavedajo zgodovinskega trenutka, ko se bo odločilo mnogo vprašanj, ki so največje važnosti za češki narod. Med drugim se češki poslanci pozivljajo, da pripomorejo do izvrševanja svojega mandata onim tovarišem, ki se nahajajo v preiskavi, ter se jim ni mogel dokazati noben resen političen pregrešek. Na koncu se poslanci pozivljajo, da z moško odločnostjo do skrajnega branijo pravice in program češkega naroda.

Volitve na Hrvatskem. V volilnem okraju Sv. Ivan Zelina je bil izvoljen dne 22. t. m. brez protikandidata kandidat Starčevićeve stranke prava bivši sodnik Ivica Kovačević za poslanca.

Nov deželni glavar na Tirolskem. Cesar je imenoval krščansko-socialnega državnega poslanca Jožefa Schraffla za deželnega glavarja na Tirolskem.

Proces dr. Adler. Zagovornik na smrt obsojenega morilca dr. Frica Adler, dr. Harpner je dne 22. maja vložil proti obsodbi ničnostno pritožbo. O zadevi se bo pečalo najvišje kot kasacijsko sodišče.

Nemški svobodomiselni poslanci se združujejo. Dunajski poslanci Friedmann, Ganser, baron dr. Hock, dvorni svetnik dr. Kuranda, Neumann, dr. Ofner in Zenker bodo tvorili v državnem zboru svobodomiselni klub, kateremu bodo načelovali poslanci dr. Ofner kot načelnik, posl. Friedmann, kot podnačelnik in posl. Ganser je kot zapisnikar.

Čuden slučaj. Amsterdamska poročila zatrjujejo, da so četverosporazumove agenture v Londonu prej vedeje poročati o odstopu grofa Tisse nego budimpeštanske in dunajske časnikarske ali uradne poročevalnice.

Posvetovanje Poljakov v Stockholmu. »Nova Reforma« poroča iz Berlina: V Stockholmu je bil odprt te dni poljski kongres, katerega se je udeležila cela vrsta odličnih poljskih zastopnikov iz vseh poljskih krajev: politiki, publicisti, dostojanstveniki, posestniki, člani poljskega državnega sveta. Na dnevnem redu čakajo rešitve tale vprašanja: 1. Ali naj se združi Poljska z Rusijo ali s centralnimi državami, ali naj se osnuje kot popolnoma samostojna država? 2. Ali naj bo Poljska monarhija ali republika? 3. Če monarhija, kje izbrati vladarja? 4. Ali naj se zadovolji Poljska samo z ozemljem bivše Kongresne Poljske, ali naj se zahteva združitev vsega poljskega ozemlja, ki je bilo do sedaj pod Rusijo, Avstrijo in Nemčijo? 5. Kako naj se uredijo finance nove države, ali naj se v tej zadevi prosijo za pomoč nevtalci? 6. Rešitev gospodarskih vprašanj, predvsem obnovitev onih krajev, katere je opustošila vojska.

Nemški glas o Poljski. Nемеc Jurij Bernhard piše v »Vossische Zeitung«: »Danes, ko je Rusija osvobodjena carizma in ko je provizorična vlada svečano obljubila priklonjenim narodnostim svobodo, ni nobenega poviša vstrajati pri ustanovitvi samostojne poljske države. Mi zaupamo Rusiji, da bo držala od provizorične vlade narodnostim dano obljubo in se nam pod temi okolnostmi zdi samoočebni umevno vrniti ruske Poljake ruski skupini narodov, da dobe od osvobodjene Rusije svobodo svojega naroda. Po vsem, kar slišimo, je to tudi Poljakom najljubše.«

Organizacija nemških vojaških beguncev. V nizozemskem mestu Amsterdam se nahaja več tisoč vojaških beguncev (dezerterjev) iz Nemčije, ki

so se skrili in se še vedno skrivajo pred vojaško službo. Sedaj so si ti korajžni severni možje celo ustanovili svoj posebni list, ki se imenuje »Der Kampf«.

Ustava za Irsko. V angleški poslanski zbornici je izjavil ministrski predsednik Lloyd-George: Kabinet je sklenil, sklicati v imenu krone irski konvent, ki naj angleški vladi in parlamentu predloži načrt ustave za vladanje Irske v okviru države. V konventu morajo biti zastopani vsi irski stanovi, vstevši zastopnike sinnfeinerjev. V kongresu se mora zrealiti vse irsko življenje in vse irske struje.

Lakota na Portugalskem. V Lizboni trajajo že delj časa hudi nemiri, ki so nastali radi pomanjkanja živil. Velike ljudske množice krožijo dan za dnevom po ulicah in razbijajo izložbe in trgovine. Usmrčenih je bilo 10 oseb, 50 pa je bilo ranjenih.

Tedenske novice.

Pondeljkova Straža bo izšla radi praznika še le v torek dne 29. maja.

Vesele binkošne praznike! Vsem našim naročnikom, prijateljem, razširjevalcem in sotrudnikom želi vesele binkošne praznike

Upravišтво in uredništvo »Straže«.

Letošnji gg. novomašniki. Iz IV. letnika: Ammon Leopold, 15. julija, Pilštanj; pridiguje vlč. g. Marko Tomažič, dekan, Kozje. Čepin Martin, 8. julija, Prevorje; pridiguje vlč. g. Jožef Kolarič, župnik, Mala Nedelja. Kljun Ivan, 8. julija, Ribnica na Kranjskem. Lužar Franc, 8. julija (Polica na Kranjskem); pridiguje ml. g. Ivan Sušnik, kanonik, Ljubljana. Mešček Alojz, 22. julija, Sv. Ema; pridiguje vlč. g. Ivan Doberšek, župnik, Sevnica ob Savi. Munda Vinko, 22. julija, Sv. Tomaž pri Ormožu; pridiguje vlč. g. Franc Močnik, župnik, Sv. Štefan p. Žusmu. Pirš Alojz, 8. julija, Laporje; pridiguje vlč. g. Franc Bratušek, župnik, Svetinje. Rakun Franc, 8. julija, Sv. Martin na Paki; pridiguje vlč. g. Jož. Musi, župnik, Vitanje. Rančigaj Ivan, 15. julija, Gomilsko; pridiguje vlč. g. dr. Franc Cukala, župnik, Podklošter na Koroškem. Verbanjšak Ivan, 15. julija, Sv. Križ pri Ljutomeru. Vidic Ernest, 15. julija, Železna Kapla na Koroškem; pridiguje vlč. g. Matevž Germ, župnik, istotam. Zadravec Matija, 8. julija, v cerkvi Sv. Duha pri Središču; pridiguje vlč. g. Jožef Ozmeč, dekan in deželni poslanec, Ljutomer. — Iz III. letnika: Ciglar Alojz, 15. julija, Sv. Marko pri Ptuj; pridiguje vlč. g. Franc Korošec, nadžupnik, Sv. Križ tik Slatine. Hrastelj Franc, 15. julija, Konjice; pridiguje ml. g. Franc Hrastelj, arhidijakon, istotam. Pirc Andrej, 8. julija, Sv. Duh pri Krškem; pridiguje vlč. g. Alojz Kurent, župnik, Krško. Poprask Ferdinand, 15. julija, Skale pri Velenju; pridiguje vlč. g. Ivan Rotner, duh. svetovalec in dekan istotam. Štiper Štefan, 15. julija, na Gori pri Sv. Petru niže Maribora; pridiguje ml. g. Fr. Moravec, kanonik in stolni župnik, Maribor. Šketa Jožef, 22. julija, Braslovče; pridiguje vlč. g. Ivan Šketa, kaplan, Griže pri Celju.

Janez Ev. Štibere. Na svojem posestvu v Pušencih pri Ormožu je dne 21. maja v visoki starosti 76 let umrl č. g. Janez Ev. Štibere, vpokojeni župnik v Žitari vasi na Koroškem. Pogreb se je vršil v Ormožu dne 23. maja. Svetila mu večna luč!

Novi doktorji. Č. g. Jakob Ukmar, profesor na tržaški gimnaziji, je bil 24. maja na Dunaju promoviran za doktorja bogoslovja. — Na vseučilišču v Inomostu je bil dne 16. maja preč. g. Alojzij Fogar, profesor iz Gorice, promoviran doktorjem teologije. — Istočasno je bil promoviran doktorjem teologije tudi č. g. dr. phil. Anton Slamič iz tržaške škofije. — Dne 18. t. m. je bil promoviran na graškem vseučilišču doktorjem prava starejšina in bivši predsednik slovenskega katoliškega akademičnega društva »Zarja«, rezervni poročnik Anton Kodre.

Odlikovani koroški slovenski duhovniki. Za pospeševanje v njih posojil je dobilo mnogo oseb od finančnega ministra priznanje, med drugimi vlč. g. Ivan Žel, kanonik v Velikemvcu. Vlč. g. msgr. Rafko Kozak, višji vojaški kurat, je imenovan za vojaškega superiorja 2. razreda. Vlč. g. vojni kurat Ciril Kandut je bil za hrabro in požrtvovalno obnašanje pred sovražnikom odlikovan z duhovnim zaslužnim križem 2. vrste z meči.

Vsi zvonovi zaseženi. Dunajski uradni list prijavlja naredbo domobranskega ministrstva izdano dogovorno z vojnim in z drugimi ministri itd. 22. maja 1917, s katero zaukazuje p r e v z e t j e v s e h z v o n o v, ki so iz bakra ali legirani z bakrom (bronom, medjo itd.), katerih zvonovi premer znaša 25 centimetrov ali več. Zvonovi se porabijo za vojne namene. Zvonove, ki ne pripadajo cerkvam ali kapelam, morajo lastniki najdalje do dne 6. junija 1917 naznaniti pristojnemu vojaškemu poveljstvu in povedati svoj naslov in kraj,

kjer se nahajajo zvonovi. Po preteku tega roka imajo vojska poveljstva pravico vzeti te zvonove. — Izvzeti so zvonovi, ki se rabijo pri železnicah, da se dajejo znamenja, ali pa na ladjah, ali pa ki so umetniške ali zgodovinske važnosti. O tem poslednjem znaku sedi ministrstvo za uk in bogocastje, ki bo o tem obvestilo pristojno vojaško poveljstvo. Posestnik zvonov lahko zvone prosto voljno proda vojaškemu poveljstvu tekom 4 tednov od objave te odredbe. Po poteku tega časa so vojna poveljstva upravičena, da zasedejo, oziroma snamejo zvonove. Odškodnina za zvonove, ki se bodo vzeli, bo znašala 4 K za 1 kg. Šli bodo tudi še ostali zvonovi.

Za katehete. Z ozirom na posredovanje za izplačevanje katehetskih remuneracij je dobil dr. Korošec od c. kr. namestnika to-le pismo: Odgovarjajoč na Vaše zelo cenjeno pismo, imam čast Vam odgovoriti, da n. bom v zadevi katehetskih remuneracij za sedaj dovolil nobenih sprememb in da to ostalo vse tako, kakor je bilo dosedaj, za slučaj, ako ne bo nobenih pritožb ne od deželnega odbora štajerskega in tudi ne od strani katehetov, dobivajočih katehetske nagrade. Upam, da sem s tem ustregel že ji cerkvenih oblasti.

Profesorji in ravnatelji srednjih šol — list »Mentor«! Opažati je žalostno dejstvo, da nekateri slovenski profesorji niti ne poznajo slovenskega glasila za slovensko dijaštvo »Mentor-ja«. Naj jih vendar ne moti to, da ga izdaje škofovski zavod v St. Vidu, temveč naj objektivno preberejo nekaj števil, da se prepričajo o vrlinah tega lista. Nočemo delati reklame za list, ki se sam najbolj priporoča; nam je le za skrb, da se ga mladina srednješolska poprime radi koristi, ki ga nudijo razni spisi. Smelo trdimo, da nismo imeli tako izvrstnega lista in ga ne bomo zlahka imeli. Občudujemo le marljive sotrudnike, ki s preudarkom in premišljenostjo nudijo od številke do številke najboljšega in jako poučnega gradiva. Pa še nekaj! Vsak profesor ve, kako težave so razne znanstvene razprave zlasti filološke v slovenskem jeziku. Tu se pisatelji kar igrajo z jezikom, vse je pisano tako neprisiljeno in po domače. Če pregledaš celi lenik, se ti zdi, kakor da bi imel v rokah slovensko pisano znanstveno revijo. Mentor bode postal tudi za filologa in druge slovenske znanstvenike pisatelje neizčrpilivi vir in navodilo za razne slovenske spise. Vsa čast uredništvu in sotrudnikom! Zato pa pozivamo profesorje in ravnatelje, da širijo ta list med srednješolsko mladino. Berlo tega lista bode marsikateriga dijaka odvedlo od čitanja klafarskih romanov.

Milejša cenzura. Centralni uradi so sklenili, da se časopisja dovolijo več svobode in da se naj cenzurira le, kar bi moglo biti ugledu države in notranjemu miru škodljivo. V Maribor se ta odlok ni prišel, kar kaže tudi naša prva in druga stran.

Alojzij Bahovec. Danes, dne 25. maja, predpoldne je v Mariboru umrl po kratki bolezni g. Al. Bahovec, c. kr. poštni kontrolor v p. Bil je zavešen narodnjak. N. p. v m.!

Odlikovan hrvatski general. Cesar je povzdignil generala polkovnika Puhalo plem. Brlog v baronski stan.

Odlikovan slovenski častnik. Cesarsko pohvalo priznanje s podelitvijo mečev je dobil nadporočnik dr. J. Rapoc, doma iz Maribora.

Vojaška imenovanja. Majorji so postali stotniki Alfonz Žerjav od 17. pp., Rudolf Mobius od 17. pp. in Rudolf Maister od 26. strelskega polka.

Vojaški škof dr. Bjelik se je v nedeljo, 20. t. m. mudil v Celovcu, kjer je nadzoroval vojaško dušno pastirstvo.

Prijatelj slovenskih junakov padel. Slovenski fantje od pešpolka nam pišejo, da je na koroški fronti dne 28. aprila padel poročnik Fr. Schipl, prvi prijatelj slovenskih vojakov. Zadel ga je sovražna mina tako močno, da je v nekaterih urah izdihnil. Bil je zelo dober, pošten in pravičen mož. Imel je Slovence tako rad kakor Nemce. Doma je bil iz Solnograške.

Berivo za vojake. V zadnjem času je veliko množino knjig in časopisov poslal g. župnik Fr. Schreiner iz St. Ilje pri Velenju in g. Mihael Krištan iz Slivnice. V denarju je prišlo za vojaško berivo 248 K 50 v. Za ta denar so se pošiljali vojakom mariborski časniki. Plačevali so se vedno četrtletno naprej. Vojaške skupine, ki so že četrta leta dobivale liste, naj zopet naznanijo upravištvu, da še želijo liste naprej. Tudi nove skupine se naj oglasijo, ki še nimajo dovolj naših časnikov. Jako skrbno jih naročuje za svoje vojake vlč. g.

divizijski župnik A. Čizek. Dokler moremo, radi ustrežemo našim vram vojakom. Pozdravljeni!

Dr. M. Slavič v Mariboru.

Slovenskoštajerski invalidi pozor! V neki tovarni na Slovenskem Štajerskem dobila dva invalida takoj službo kot nadzornika pri delu, transportu in nakladanju. Invalidi, ki so za to delo sposobni, se naj pisмено zgledajo pri dež. odborniku dr. Verstovšku v Mariboru.

Zavožena akcija za Brežice. Znano je, da prihajajo le po malem doneski za denarne pomoči nujno potrebne Brežičane, ki jih je zadel potres. K temu poroča „S. N.“: Zdi se, da je cela akcija ponesrečena. Zakaj? Zato ker se je vodja brežiških Nemcev postavil prav po nepotrebnem na vsenemško politično stališče, ki je ob enem protisemitsko. Vodja brežiških Nemcev in župan Schniderschütz je začel akcijo z bombastičnim pozivom za podporo, povdarjaje posebno, da dobe podpore po nesreči prizadeti brežiški Nemci. Da je župan v svoji županski lastnosti tako pristranski in nabira darila samo za Nemce v Brežicah in se ne zmeni za slovenske prebivalce svojega mesta, to je vsekako jako karakteristično vsaj za njegovo etično stališče. Ako preštejemo Nemce po rodu in po krvi v vsenemških Brežicah od Sv. Roka doli do Save, jih naštejemo komaj 30 in smeli so tudi po županovem pozivu pričakovati, da dobe izdatno podporo. Toda čakali so veliko razočaranje. Brežiški župan se je namreč izprav prav izživajoče obrnil sam o do vsenemškega časopisa. Takle običinski dostojanstvenik v Brežicah ima pač o svetu malo čudne nazore. Gospod Schniderschütz je morda res mislil, da mu prinese poziv vsenemškega časopisa toliko darov, da si bodo njegovi varovanci postavili v Brežicah same palače. Toda moral je spoznati, da je vsenemško časopisje sicer jako glasno, a vpliva med petičnimi ljudmi nima nič. Vsenemško časopisje nima v denarnih zadevah nič besede, saj še samo komaj životari. Še le ko so Schniderschütz in njegovi somišljeniki spoznali, da ni od poziva v vsenemškem časopisju nič evenke pričakovati, so premagali svoje antisemitsko vnemo in se zatekli k velikim dunajskim listom, ki so vsi v židovskih rokah. Toda, Schniderschütz in tovariši bodo spoznali, da je po toči prepozno zvoniti. Naj si le v Brežicah zapomnijo: Če hočejo imeti denar, senesmejo zanašati na nemško nacionalno časopisje, ampak se morajo zateči k nemško-židovski mu!

Predčasni šolski sklep na srednjih šolah. Naučno ministrstvo je odredilo, da bo letos že dne 28. junija šolski sklep na srednjih šolah in se bodo razdeljevala šolska spričevala, ako namreč na kaki srednji šoli ni skozi delj časa bil pretrgan šolski pouk.

Železniški promet ob binkoštnih praznikih. Železnice ob sedanjih razmerah ne morejo zmagati povečanega osebnega prometa. Tudi za predstoječe binkoštno praznike se ne more ničesar ukreniti za kak večji promet. Resnost časa in javni interes zahtevata, da se opuste vse izletne vožnje in vožnje za zabavo. Prebivalstvo se izrečno opozarja na to, tembolj, ker se sploh ne more jamčiti za odpravo. V slučaju večjega navala potnikov se bodo blagajne za vozne listke in peroni predčasno zaprli. Prošnje za rezerviranje oddelkov se v nobenem slučaju ne morejo upoštevati.

Dopusti vojaških oseb za podpisovanje vojnega posojila. Vojaške oblasti so odredile, da dobijo vojak, ki bi se radi udeležili podpisovanja šestega vojnega posojila, ako bi prišli na dopust, da doma ukrenejo in uredijo tozadevno, kar je potrebno, dopust do pet dni. Ta dopust se nikjer ne všteje. Dopust dobijo samo vojaške osebe v zaledju.

Pri okrožnem sodišču v Mariboru je bila nedavno obsojena neka Marija Ribič zaradi hudodelstva tatvine. Pri njej so se našle tudi različne ukradene reci, zlasti posteljno perilo, katerih lastnik se ni moral določiti. Komur so te reci ukradene in more dokazati svojo lastnino, se naj obrne na c. kr. okrožno sodišče v Mariboru (kazenski odtelek).

Zopet potres. Ljubljanska potresna opazovalnica je zaznamovala dne 23. maja zopet precej močen potres, oddaljen kakih 1000 km od Ljubljane. Potres je imel svoje središče nekje na Grškem, — Tudi v Posavju se še zemlja večkrat strese. Posebno v okolici Krškega so potresni sunki zelo močni.

70letnica smrti irskega voditelja O'Connella. Dne 15. maja t. l. so Ircei praznovali 70letnico smrti slovitega voditelja katoliških Ircev Daniela O'Connella. Cela Irska je ta dan romala v cerkve, kjer so se služile sv. maše-zadušnice in druge pobožnosti za dušni blagobit svojega slavnega voditelja in buditelja. O'Connell se je celo svoje življenje boril za svobodo svojega ljubljene, od Angležev v suženjstvo vkovanega irskega naroda. Mož je kot veren katolik in navdušen rodoljub združil svoja katoliška in

narodna načela v lepo harmonijo in je priboril svojemu narodu mnogo svobode. Bil je izboren govornik; kjer je govoril, povsod, kjer je nastopil med svojim ljudstvom, je vse drlo za njim in stopilo na njegovo stran. Ustanovil je na Irskem veliko organizacijo katoliških Ircev, kateri je pristopil malodane vsak Irec. Njegovi zagrizeni nasprotniki v Angliji so ruvali proti njemu in posrečilo se jim je, da ga je angleški sodni dvor obsodil na leto dni ječe. Dolžilo se ga je, da je hujskal za vstajo proti Angliji. Ko je že sedel več mesecev v ječi, so se le v angleški gosposki zbornici spoznali njegovo nedolžnost in so njegovo obsodbo zavrgli. Trpljenje v ječi pa je velikega moča tako izdelalo, da je začel bolehati. Odpotoval je v Italijo, da bi si v južnem zraku zopet utrdil zdravje, a že na potu skozi južno Francijo se mu je stanje tako poslabšalo, da je v Lyonu nevarno obolel. 88letni lyonski škof je podelil velikemu Ircu sv. popotnico. Zadnje želje O'Connella so bile: „Moje telo na Irsko, srce v Rim, duša pa v nebo!“ Mirno je zaspal v Gospodu dne 15. maja 1847. Njegovo truplo so odprli, djali srce v srebrno posodo in jo poslali v Rim, truplo pa so prepeljali v glavno mesto Irske, v Dublin, kjer je bil pokopan tako slovesno kakor kak kralj. Po celi Irski so mu postavili nebroj spomenikov z napisi: „Osvoboditelj Irske.“ Najlepši njegov spomenik pa si je ta veliki voditelj ljudstva priboril s svojim čistim in nesebičnim delovanjem. On ni zbiral milijonov, ampak je živel res z dušo in telesom za svoj narod. Nesmrtna mu slava!

Gospodarske novice.

Zborovanje živinorejcev v Mariboru. K našemu tozadevnemu poročilu v pondeljki „Straži“ še dostavljamo: Zahteva, da se rekvirira živina tudi v avtonomnih mestih, je popolnoma opravičena. Samo v Mariboru je danes nad 100 glav goveje živine, katero bi se lahko rekviriralo namesto mlade kmetijske živine. Voli, ki so v mestu, za vožnjo tudi niso tako potrebni, kakor voli hribovskega kmeta. Meščani lahko za vožnjo dobijo vsak dan vojaških konj, česar pa kmet ne more. Enako je pri graščinah. Tudi te si ložje pomagajo z vojaškimi konji, stroji itd. kot ubogi kmet. In vendar se graščakova živina vedno bolj ščiti kot kmetova. Milijonar Scherbaum ima n. pr. v celem mariborskem okraju v svojih hlevih nad 200 glav živine, oddal pa je je dosedaj še samo kakih 15! Kmetje so morali letos spomladi oddajati seno in so ga radi oddajali, ker so mislili, da je odvzeto seno za naše vojaške konje, a od tega sena je dobil milijonar Scherbaum poldrug vagon, katerega mu je morala oddati zadruga v Račah. Nepravilno se tudi postopa glede takozvane plemenske črede („Herdvieh“), ki jo imajo graščaki, kakor n. pr. baron Rossmanit in razni grofje. Po neki zastareli naredbi se take graščinske živine ne sme rekvirirati. Med to živino pa je po izjavah resnih mož mnogokrat polovico jaloje živine, ki bi se čisto lahko rekvirirala. Če mora kmet dati svojo najlepšo plemensko živino, da se mnogokrat zjoče, ko jo mora oddati, bi se pač naj tudi graščinsko „čredno“ živino odvezalo. Te kmetijske želje je med drugimi tolmačil na shodu naš govornik. Mariborski advokat dr. Orosel je povdarjal, da mesto Maribor nikakor ne more dovoliti, da bi se mestni voli, biki, telice in krave rekvirirale. Mesto rabi to živino za mleko in vožnjo. (Ogorčeni klici: Oho! Kmet je bolj nujno rabi! Saj v mestu nimate njiv!) Dr. Orosel se je postavil na stališče, da se nekaj živine lahko prihrani edino s tem, ako se ustavi razdeljevanje mesa med ubožno prebivalstvo. Maribor ima po njegovem mnenju dovolj mesa. Graščakinja pl. Pachter se je zavzemala za živino graščakov in je na podlagi nekega zastarelega odloka zahtevala, naj se mlado graščinsko živino ne rekvirira. Iz njenih besed je bilo posneti, da bi se naj raje kmetško živino rekviriralo, a ne gosposko. Ravnatelj Schneider jo je podučil, da je gosposka graščakinja slabo poučena in da se mora tudi živina, ki jo je hotela ona braniti, oddajati. Ker je s svojo zahtevo pogorela, se je tudi odpovedala nadaljnjemu govoru. Kako sodbo imajo meščani in njih priveski o kmetu, je bilo razvidno iz sledečega slučaja: Girstmayr je predlagal v deputacijo, ki bi naj posredovala pri namestniku, oziroma pri centralni vladi, za pravično oddajo živine in da se naj rekviriranje mlade živine sploh ustavi, advokata dr. Orosla, dr. Tauscha in samega sebe. Izmed navzočih več kakor 200 kmetov pa ne enega. Odločnemu protestu od slovenske strani so se meščani prvotno rogali in niso hoteli nič vedeti o tem, da bi se v deputacijo določilo kmetške živinorejce, a končno so se vendarle ušli in tako sta bila izvoljena v odposlanstvo posl. Pišek in posl. Roškar.

Menjava blaga. Nekdanje čase so kupčevali le tako, da so menjavali blago. Iz daljnih dežel so donesli ondotne pridelke in izdelke in jih pri nas menjali za žito, moko in živino. Ti časi se zopet vračajo. Nekdaj so države plačevale tujim državam le v denarju v zlatu ali papirju, kakor so se dogovorili. Danes zlata ven ne pustijo, za papir pa na tujem — ne marajo. Tako je zopet nastalo menjavanje. Kar mi rabimo od Švice (sir, živino, ure, tkanine in Bog zna, kaj še vse), moramo plačati s sladkorjem, petrolejem, premogom in najbrže tudi s steklom. Tudi po vojski bo vrednost blaga vedno ostala. Čim več bomo imeli na prodaj in čim manj bomo rabili tujih re-

či, tem boljša bo naša denarna vrednost. To menjavanje blaga je pa tudi eden izmed vzrokov, zakaj tu pri nas primanjkuje premoga, petroleja in sladkorja. Za premog se pač domneva, da hočejo bogati gospodje, ki imajo premogovnike v lasti, doseči boljše cene; kajti železniška uprava je izjavila, da je vozov zdaj zadosti na razpolago. Kdor pa noče prodati, dobi vedno dober izgovor. Med deželo in mesti je tudi nastalo tako menjavanje blaga. Iz mesta prinesejo sladkor, cikorijo, kavo, petrolej in razne druge reči; na kmetih pa dobijo jajčke, zajčke, putke, ješ-prenček, tudi kaj malega moke ali kruha in kot izjemo kak krompir. Od svojih ust si kmetje odtrgaajo, da morejo revežem pomagati. Izlepa se pri našem kmetu vse doseže. Neki gospod je imel veliko revežev oskrbovati. Hrane ni bilo mogoče dobiti. Dobi so petroleja ter da razglasiti, da bo petrolej dajal za turščico. Luč mora tudi zadnji siromak imeti. Kmet zlasti pri živini ne more brez njega izhajati. Prinesle so mu torej reve po 1 l ali 2 turščice, ker več niso imele in prejemale petrolej po malem. Bilo je tako njemu in njim pomagano. Največji reveži so pač oni, ki nimajo ničesar, da bi zamenjali. Teh je seveda največ.

Preja iz hmelskega bičevja. Neki tovarni na Švedskem se je posrečilo izumiti nov način, kako izdelovati iz hmelskega bičevja prejo. Preja iz hmelskega bičevja je baje zelo trpežna in glede kakovosti ne zaostaja prav nič za konopno prejo. Do sedaj so že izdelali 160 meterskih stotov preje iz hmelskega bičevja.

Vojaški delavski oddelki za kmetška dela. Ako kdo rabi za nujna kmetška dela vojaških delavskih oddelkov, naj se obrne na deželno delavsko posredovalnico v Gradcu, Mehlplatz št. 2. Prošnje se morajo vložiti vsaj teden dni, predno se dotični delavci rabijo. Prošnje morajo biti od občine potrjene. Letos se dobijo tudi oddelki 3 mož. Delodajalec se mora zavezati, da bo dal vojakom primerno hrano (enkrat v tednu meso) in da jim bo dal tudi primerno dnevno plačo. Za hrano mu vojaška uprava plača dnevno 3 K za moža.

Razne novice.

Držanje in prizadevanje narodnosti v Rusiji. „Times“ poročajo iz Odese: Tukajšnji omikanci so za konstitucionalno monarhijo ali demokratično republiko. Misel zvezne države s samoupravnimi državami po ameriškem vzorcu dobiva vspricho težkega narodnostnega vprašanja vedno več tal. Pred velikonočnim kongresom Ukrajincev v Kijevu in za njim so se vršila posebna zborovanja raznih maloruskih političnih strank, da določijo program za veliki kongres v mesecu maju, na katerega so povabljeni zastopniki vseh drugih narodnosti Ukrajincev. Ta kongres položi temelje za bodočo avtonomno vladno, katero mora potem potrditi ustavodajni zbor. Najprej se bo bavila s temi načelnimi vprašanji skupno z novo vlado komisija, ki zastopa razna mesta, upravna okrožja, stanove in narodnosti Ukrajincev in ki je sklicana na zahtevo provizorične vlade. Kongres v Kijevu je zahteval državno zvezo s samoupravo, v kateri morajo biti zastopane razne ruske narodnosti. Kongres je zahteval za-se zastopstvo na mirovni konferenci skupno z drugimi narodnostmi, na katerih ozemlju so se odigrale sovražnosti. Zahteval je poleg avtonomije popolno priznanje rumunskega jezika, ne da bi se bilo kedaj govorilo o rumunskih zahtevah. Nikakor nočejo stikov s separatističnimi stremljenji. Brez dvoma pride s časom tudi do izjav želja Armencev, Georgijevcev in drugih neruskih narodnosti. Armenci molčijo sedaj iz politične previdnosti. Dne 1. maja je bila največja cestna demonstracija, kar jih je bilo kedaj v južni Rusiji. Njen cilj je bil pokazati enotnost delavstva vsega sveta. Oblasti so se je udeležile. Na zastavah je bil napis: Mir brez aneksij! Hočemo demokratično republiko, svetovni mir, zemljo in osemurno delo! Napisov za energično nadaljevanje vojne ni bilo opaziti, pa tudi ne proti nadaljevanju. V sprevodu so bili Litavci, Poljaki, Leti, Moldavci in Ukrajinci. Jako navdušenje je vladalo zaradi navzočnosti par tisočev kozakov.

Ruski carjevič in ruski zakoni. Angleški listi pišejo o zadnjem posetu ruskega pravosodnega ministra Kerenjskega pri carski družini sledeče: Car Nikolaj je napram vsem novim dogodkom popolnoma ravnodušen, carica pa je ohranila svoj ponos. Ne eden ne drugi ni maral od Kerenjskega kake ponudbe ali daru. Ko so nedavno zopet hladno odbili njegove ponudbe, je pristopil mali carjevič Aleksij in je rekel: Povejte mi, gospod Kerenjski, saj so Vam ruski zakoni dobro znani, ali se more moj oče po pravu odreči moji dedščini? V smislu zakona on tega ne bi mogel storiti, je odgovoril Kerenjski. Hvala Vam, je odgovoril mali Aleksij, samo to sem hotel vedeti.

Prebivalstva vse Rusije je sedaj 178.380.000. Značilno je, da so našli kljub svetovni vojski več moških nego žensk, 100:99.5. V notranji Rusiji je razmerje 100:87.

Požar uničil mesto Gyöngyes. Dne 21. t. m. proti večeru je začelo goreti v javni bolnišnici mesta

Gyöngyes severovzhodno od Budimpešte. Požar se je strahovito naglo razširjal. Od 3000 hiš, katere šteje mesto, jih je požar upeljal 2000. Škoda znaša nad 60.000.000 K. Uničeno je skoro vse mesto, samo nekaj predmestnih delov je ostalo nepoškodovanih. Uničeno so 3 cerkve in skoro vsa javna poslopja. Se le drugega dne se je udeležil ogenj. Požar je uničil čez 100 trgovin, vse banke in druge denarne zavode. Nekatera poročila pravijo, da je velikanski požar zahteval do 100 človeških žrtev, več sto oseb je pa bilo ranjenih. 14.000 oseb je brez strehe. — Dne 23. maja se je podal cesar in cesarica v Gyöngyes tolažiti nesrečno prebivalstvo.

Mesto Viškov zgorelo. Dne 21. maja je izbruhnil v mestecu Viškov velik požar, ki je v kratkem uničil 55 hiš, tako da je mesto skoro docela pogorelo. Zgorela je tudi graščina olomuškega knez nadškofa, krasna stavba, nadalje rotovž, pivovarna in še dve drugi tovarni. Zgorelo je 5 oseb, 30 jih je pa bilo težko poškodovanih. Škoda znaša več milijonov kron.

Takozvani „kmetski prazniki“ na Koroškem odpravljeni. Koroška dežela vlada naznanja, da so za časa vojske na Koroškem odpravljeni takozvani „kmetski prazniki“, ki niso od cerkvene oblasti zaukazani. Tezadevni prestopki se kaznujejo s kaznijo zopora do 14 dni.

Crnogorski milijonar umrl. Nedavno je umrl edini milijonar v Crnigori, Ahmet Lukačević iz Podgorice. Bil je zelo darežljiv mož. Najprej je bil pri kralju Nikoli dvorjanik, pozneje pa trgovec. Bil je okreten, podjeten, gibčen in prav sposoben mož. Nabral si je zelo mnogo blaga; za svoj sloves in širitev trgovine ni rabil razglaševanja po časnikih ali na stenah, ampak vse to mu je oskrbel njegov pošten glas. Svojim bornim rojakom je storil mnogo dobrega. Za njim žaluje vsa Crnagora, Škader in Albanija.

Kje so jedli najpoprej rake? Leta 1486 je vladala na Moravskem grozna lakota. Vdova Iv. Rahna pri Brodeku na južnem Moravskem je bila s svojimi 5 otroci v veliki stiski in nevarnosti, da z otroci v red umrje lakote. V bližnjem potoku je bilo zelo veliko rakov. Nalovila jih je lonec in jih skuhalo. Raki so vsem dobro dišali. Ker pa dotlej ni nikdo maral za rake, ker se je smatralo raka za najostudnejšo in še celo strupeno žival, so sosedje vdovo pisano gledali, ko je lovila in kuhala rake. Še časoma je glad prisilil še tudi sosedo, da so segli po rakih in tako je prišlo, da so začeli ljudje splošno jesti rake najpoprej na Moravskem in pozneje po vseh evropskih in izvenevropskih državah.

Dopisi.

Sv. birma v Mariboru se bo delila na binkoštno nedeljo v stolnici po slovesni sv. maši. Začetek okoli 11. ure.

Maribor. Piše se nam: Kaj nemško uho in nemško srce vse prenese! Slovence sovražijo do skrajnosti, četudi smo do zadnjega zvesti domovini in se naši fantje borijo kot levi za Avstrijo. V našem mestu pa kar žvrgoli Lahov, in nihče jim ne reče ne žal besede. Lah, ki so prišli z juga, imajo svojo šolo, za nje so laški uradniki. Slovenec, ki je tukaj doma, pa je tujec v lastni domovini...

Maribor. Najbrž ni v nobenem avstrijskem mestu tako slabo urejena mestna aprovizacija, kakor ravno v našem mestu. Na magistratu nimajo gospodje brččas ne časa in tudi ne razuma, da bi skušali pomagati ubogemu ljudstvu. Maribor leži v bližini bogatega Pohorja. Meste bi si vendar lahko pravočasno oskrbelo kurjave. Na njej nimajo niti toliko kurjave, da bi si zajutek skuhal. Celó v Gradcu ni takega pomanjkanja kurjave, ker se za njo briga mestna uprava.

Maribor. Naši mestni gospodje imajo vedno polno samohvale po nemških listih glede naše mestne prehrane. Da je ta večkrat izzvala ostro kritiko, je dovolj znano, ne samo javnosti, marveč še bolj gospodom samim. Za preskrbo z mesom so si omislili skupno mesnico v naši klavnici. Tu se množe vsak dan bolj glasne pritožbe, da se meso deli velikokrat zelo neprimerno. Ne le, da je oddeljeno meso čudno sekano — ta stranika dobi lepe kose, ona pa slabše meso in mnogo kosti — množijo se tudi tožbe o teži. Pritožba ima k večjemu ta vspeh, da se ti vzame meso iz rok in požene kam v kot mesarije, ali pa, da se te nahruli: „Mi nimamo decimalne vage!“ Tu naj bi gospodje napravili red!

Maribor. Naše mesto dobi novo lekarno in sicer v koroškem predmestju. Za lekarno je prosil Josip Tesar na Dunaju.

Maribor. V Cesariski „Panorami“ na Grajskem trgu (glej inserat!) se ob Binkoštnih praznikih vidi 50 lepih slik iz Južne Tirolske, Merana, okoliškega gorovja, sedanje bojno ozemlje itd. Te podobe so gotovo za mnoge, ki imajo svoje na tirolskem bojišču, velezanimive. Dne 3. junija in ob prazniku Sv. Rešnjega Telesa se bo videla večja serija iz bojišč. Nadalje se bodo videli slike od vjetih Francozov, An-

gležev, Rusov, Arabcev itd. v Prusiji. Vstopnina je nizka.

Hoče. Kmetska hranilnica in posojilnica v Hočah sprejema prijave za 6. avstrijsko vojno posojilo. Domoljubi, podpišite vojno posojilo pri domači posojilnici!

Hoče. Na binkoštni pondeljek, dne 28. majnika, ima tukajšnje Katoliško bralno in gospodarsko društvo svoj občni zbor popoldne po večernicah v kaplarni. K obilni udeležbi vabi odbor.

Sv. Andraž v Slov. gor. Katoliško slovensko izobraževalno društvo priredi na binkoštni pondeljek, popoldne po večernicah, v šoli že drugokrat dobrodelno prireditve za ponesrečene Brežičane. Na sporedu je govor, igri in licitacija lepe živali. Domačini in sosed, pridite v obilnem številu!

Sv. Jurij ob Ščavnici. „Dobra, razumna in tiha žena, dobro podučena žena se z ničemur ne zmenja.“ Taka dobra žena in mati je bila rajna Ana Farkaš, ki se je te dni preselila iz doline trpljenja v boljše večnost. Dolge mesece je bolehalo, zadnji teden pa si je želela, kakor bi slutila smrt, vseh svojih ljubih otrok okoli sebe. Še v poslednjih svojih urah jim je polagala na srce, naj živijo verno-krščansko. Ugasnilo je življenje dobre matere, v 76. letu svoje starosti je zatisnila trudne oči, da so šle gledat Resnico in Pravico v svetlobi. Pogreba se je udeležila dolga vrsta sorodnikov, sosedov in znancev. Žalujočemu možu, otrokom in vnukom na bridki izgubi odkritosrečno sožalje!

Rogoznica pri Ptuj. Pri poroki Fr. Ambrož z gdč. Ivanko Rašl se je nabralo za avstr. Rdeči križ 18 K. Bilo srečno!

Cirkovce. Binkoštni pondeljek, dne 28. maja, popoldne po večernicah, vprizori naše Bralno društvo igri „Poštenost pride na dan“ in „Zaspano dekle.“ Prijatelji društva, na svidenje!

Sv. Jurij ob južni žel. Tukajšnje Katoliško bralno društvo priredi v nedeljo, dne 3. junija, ob 4. uri popoldne, domoljubno svečanost v proslavo godu in rojstnega dne blage cesarice Zite. Na sporedu je slavnostni govor č. g. vojnega kurata Jan. Golec, deklaracije, dve igri in petje. Ker je skoraj ves čisti dobiček namenjen za vojne pohablence, ste domačini in sosedje prisrečno vabljeni, da se prav polnoštevilno udeležite te domoljubne svečanosti.

Šoštanj. Naši Nemci so si izvolili lastno obrtno zadrugo za mesto Šoštanj, kateri načelujejo sledeči Nemci: Viktor Hauke, mesar in gostilničar, načelnik; Alojzij Kossar (Kosar) podnačelnik in odborniki: Janez Rittoschegg (Ritošek), Anton Mellauschegg (Mellaušek), Franc Sellitsch (Zelič), Karel Godett, Jan. Nowagg (Novak), Jožef Kollentz (Kolenc), Rud. Titscher (Tičar), Franc Mörnigg (Mernik), Adolf Legat itd., torej, kakor imena kažejo, sami pristni Nemci.

Spodnještajerska ljudska

hranilnica in posojilnica

V MARIBORU

:: SPREJEMA PRIJAVE ZA ::

VI. VOJNO POSOJILLO

med uradnimi urami.

POSOJILNICA V MARIBORU

(NARODNI DOM)

sprejema prijave za VI. vojno posojilo
vsak delavnik med uradnimi urami.

Zadnja poročila došla v petek dne 25. maja.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 24. maja.

Italijansko bojišče.

Včeraj popoldne je vnovič z nenavadno silovitostjo vsplamtela deželasoska bitka. Naval sovražnih mas je sedaj naperjen proti celi 40 km široki fronti od Plav do morja. Na mnogih mestih so se boji tudi po noči nadaljevali.

Na prostoru gore Kuk, pri Vodicah in proti Sv. Gori je sovražnik popoldne pogнал v boj svoje napadalne kolone. Kar je prodiralo vzhodno od gore Kuk, je bilo žrtev našega uničujočega ognja. Pri Vodicah so bili sovražni navalni odbiti vsled hrabrosti pešpol-

kov št. 24 in 41, ki se večidel rekrutirajo iz Vzhodne Galicije in Bukovine.

Pri samostanu na Sveti Gori je zamogel sovražnik prodirati čez naše, vsled bobnečega ognja porušene järke; od ojačenj, ki so takoj pritekla na pomoč, je bil prijet in vržen nazaj na svoje rezerve in s temi vred pogan od našega topovskega ognja doli čez pobočje gore.

V taistih urah sta bila vzhodno od Gorice izjalovljena dva mogočna navalita italijanskih množic deloma še v ognju naše artilerije, deloma v boju iz bližine z našo hrabro infanterijo.

Posebno srditi boji so se bili na Kraški gorski planoti, za katero se je vršilo že veliko bojev. Ze od jutranjega svita so se tukaj nahajale naše postojanke in njihova zaledja v bobnečem ognju sovražnih topov vseh vrst. Proti opoldnevu se je pri Kostanjevici začel pomikati naprej prvi sovražni infanterijski naval. Bil je odbit. Popoldne se je pričel mogočni italijanski napad proti celi fronti Kraške gorske planote. Val za valom je podil sovražnik med Fajti hribom in morjem proti našim črtam. Kjer je bila strta ena sovražna kolona, je stopila druga nova na njeno mesto.

Napad in protinapad sta trčila drug ob drugega. Tako je trajala borba do večerne ure z nezmanjšano silo. Ozemlja si je mogel sovražnik priboriti le na daleč naprej potisnjem odseku pri Jamljanah, kjer smo morali naše čete vzeti nazaj za 1 km. Sicer smo pa povsod zmagonosno obdržali v svoji oblasti vse naše postojanke. Ogrska polka št. 39 in 61 in honvedne čete, ki so se vro izkazale, so svoji zgodovini dodale nove sijajne, s slavo popisane liste.

Vzhodno bojišče.

Na številnih mestih fronte je bilo pomnoženo artilerijsko delovanje.

Južnovzhodno bojišče.

Pri Ferasu je artilerijski ogenj preprečil italijanski premostilni poskus.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 24. maja.

Francosko bojišče.

Pri Witschaete in ob obeh bregovih Scarpe je bilo topovsko delovanje živahno notri do noči. Tudi južno od ceste Cambrai—Bapaume in pri St. Quentinu je bilo od časa do časa močnejše. Na Chemin de Dames, pri Braye in Craosinelle je bil popoldne artilerijski ogenj zelo močen. V Champagni je bilo v večernih urah bojno delovanje artilerije med krajema Nauroy in dolino Suippes živahno. V gozdu pri Apremontu so vdrlle naskakovalne čete nekega porenškega polka v francosko postojanko in so se vrnile z 28 vjetniki ter s 3 metači min.

Vzhodno bojišče.

Na več mestih fronte je oživelo vojno delovanje.

Macedonsko bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

Kralj Viktor Emanuel v strelskih jarkih.

Kralj Viktor Emanuel se je mudil z ministrom Bissolattijem več ur v najsrednejših strelskih jarkih pri Zagori in je ob času napadov osebno vsodbujal čete.

Ugibanja in posvetovanja o nasledniku grofa Tisza.

Iz Budimpešte se poroča, da se del ogrskih politikov zavzema za kandidaturu nadvojvoda Jožefa kot ogrskega ministrskega predsednika. Voditelji ogrske opozicije so cesarju baje že pri zadnjem sprejemu priporočali, naj nadvojvoda Jožefa imenuje za Tiszovega naslednika, ker uživa nadvojvoda na Ogrskem splošne simpatije. Nadvojvoda bi po mnenju voditeljev opozicije bil edina sposobna oseba, da premosti nasprotstva med opozicijo in večino.

Cesar je za danes, dne 25. maja, pozval k sebi celo vrsto ogrskih politikov in sicer: grofa Khuena-Hedervarya, Beöthyja, Berceviczyja, grofa Serenyja, pl. Navayja, grofa Ivana Zichyja, Andrassyja, Apponyja, Aladarja Zichy, Karolyja, dr. Wekerla, predsednika gosposke zbornice barona Josika in predsednika poslanske zbornice Szasza. Slišijo se glasovi, da se bo v slučaju, ako se ne doseže sporazum med strankami glede sestave kabineta, zbornica razpustila in se razpišejo nove volitve.

Črnovojniki letnikov 1865 in 1866 dobijo dopust

Naš cesar je zaukazal sledeče: Zaukažem, da vse osebe letnikov 1865 in 1866, ki opravljajo črnovojniško službo, dobijo dopust, izvzemši slučaj, ako so same prosile, da se jih pusti v vojaški službi. Izvzeti so tudi vsi črnovojniki imenovanih letnikov, ki so vpokojeni gažisti ali se pa nahajajo v razmerju izven službe, in končno pripadniki črnovojniških korporacij. Dopust naj dobijo čimprej, najpozneje se jih pošlje na dopust dne 30. junija 1917. Črnovojniki imenovanih letnikov, ki so se prostovoljno oglašili za vojaško službo, ne pridejo v poštev.

Oficijelno subskripcijsko mesto

— Ljubljanska kreditna banka podružnica Celje —

sprejema po originalnih pogojih prijave na

šesto avstrijsko vojno posojilo

I. Davka proste 40letno $5\frac{1}{2}\%$ no amortizacijsko državno posojilo po K 9250 pristevisi $5\frac{1}{2}\%$ ne obresti od 1. maja 1917 naprej ter daje $\frac{1}{2}\%$ bonifikacije. Ker teko obresti tega posojila že od 1. aprila 1917 znaša nabavna cena le K 9154². II. Davka proste $5\frac{1}{2}\%$ ne 10 letne državne zakladnice po K 94 pristevisi $5\frac{1}{2}\%$ obresti od 1. maja dalje in daje $\frac{1}{2}\%$ bonifikacije.

Drvarja (Akkordant) in 1 volarja sprejme viničarska šola v Burgwaldu pri Mariboru. Plačilo po dogovoru.

MESARSKI POMOČNIKI

in osebe, ki umejo snaženje črev, se proti dobrem plačilu sprejmejo v trajno službo pri „Gustavu Walger“, Darmindustrie, Puntigam pri Gradcu.

VINOGRADSKO POSESTVO

v Grušovi pri Mariboru,

15 orala vinograda, 65 orala zemljišča za napravo vinograda, 1 oral njive, vrt, sadno drevje, velika klet, stiskalnica, hlevi in tri viničarska stanovanja se proda za 18.000 K. Naslov se izve v upravnistvu.

GOBE

Izpo posušene kupim tudi letos v vsaki množini. V prvi vrsti žlahtne globanje ali braviše, potem lesiške itd. Prosim sušiti in ponuditi samo take vrste pravih gob, ki jih poznate kot užitne. — Rudolf Starovašnik, eksport gob v Konjicah Štajersko.

Nabirajte zelišča!

Kupujejo in se dobro plačajo raznovrstna zelišča, dobro posušena v senoli in ne na solacu. Vprašanja in ponudbe sprejema: Rudolf Starovašnik, eksport gob v Konjicah Štajersko.

URE

Točna postrežba

Velika zaloga ur, dragocenovni, sprehajalne in oprijemne vrste po vsaki ceni.

Tudi na obroke. — Posr. cenik dostojni. — Glasbeni 20—200 K

Niklosta remont-ura K 850
Ploščna urebna ura K 7—
Originalni omega ura K 25—
Zlatoploščna ura K 10—
Dobrolik niklosta K 8—
Poceni postani K 3—
Srebrna veržilica K 1—

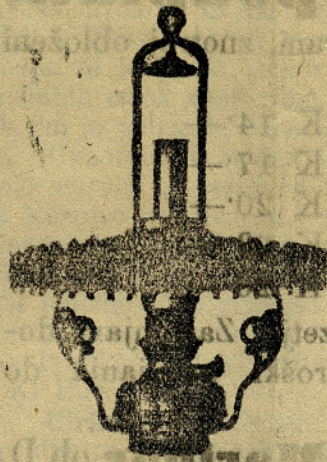
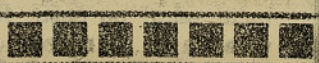
Vedno imamo.

Nasl. Dietinger
Theod. Fehrenbach

urur in očalar

MARIBOR, Gosposka ul. 20

Kupujem zlatolce in srebra.

Edina štajerska steklarska narodna trgovina

Na debelo!

Na drobno!

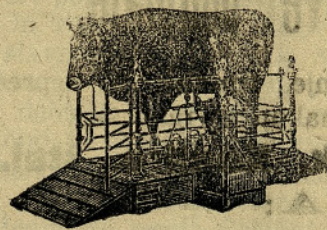
FRANC STRUPI ::: CELJE

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in pocelastne posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podoba. — Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in stavbah.

Najsolidnejša in točna postrežba.

TEHTNICE

ZA TEHTANJE ŽIVINE

ima v zalogi

Ivan Rebek,

stavljeni in umetni ključavnice

CELJE,

Poljska ulica šte. 14.

Išče se zanesljiva dekla kživini.

Ponudbe na upravnistvo tega lista.

Knjigarna, umetnine in muzikalije.

Goričar & Leskovšek

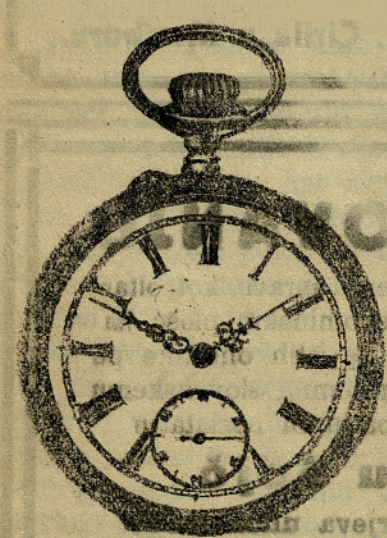
Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča trgovcem in preprodajalcem velikansko izbero dopisnic XX po raznih cenah. XX

Za gostilničarje:

Papirnatu servijete vsled novih predpisov namestnje v Gradcu po zelo nizkih cenah.

Ure! Ure!

V veliki izbiri in po nizkih cenah.

Za vsako uro se jamči!

Precizijske ure, Schaffhausen, Zenith, Omega, Eterne

Očala: Za kratkovidne nova, abolišana stekla.

Frano Bureš Maribor

urur, zlatomer in očalar,

Tegetthofova cesta 39. Prvi urur od glav. kolodvora.

BEGUNCEM, INVALIDOM,

revnim slojem, kakor tudi šolski mladini se nudi posebna prilika z nabiranjem in sušenjem sedaj zelo potrebnih zdravilnih zelišč, priti do postranskega dobrega zaslužka. Natančna pojasnila daje

tvrdka R. Lukmann, prej Jos. Leuz nasl. v Ljubljani, Ahacljeva cesta št. 10. v bližini sv. Petra cerkve.

OBČINSKIM URADOM

se naznanja, da ima tiskarna sv. Cirila v Mariboru zopet na razpolago Prošnje in Potrdila za klanje telet in mlade živine.

Vabilo

na

Občni zbor Posojilnice v Brežicah

reg. zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo de vršil dne 30. maja 1917 ob 8 uri zvečer v sobi, kjer se uraduje

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za pretečeno poslovno leto.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta na 8. uro sklicani občni zbor ne bil sklepčen, se vrši ob 9 uri istega dne, z istim dnevnim redom in v istih prostorih drugi občni zbor, kateri sklepa veljavno, tudi ne oziraje se na stevilo navzočih združnikov.

Brežice, dne 16. maja 1917.

NAČELSTVO.

Tri krasna posestva slavonske rodovitne zemlje.

Prostovoljno prodajam in sicer:

1. posest v površini od 30 oralov z hišo za 24.000 K;
1. posest v površini od 20 oralov z hišo za 19.000 K;
1. posest v površini od 10 $\frac{1}{2}$ orala za 10.000 K.

Zemljišča so vrlo dobre kvalitete, nahajajo se v selih blizu Djakova v Slavoniji, in prodajo se prostovoljno po nizkih cenah vsled obiteljskih razmer nastalih vsled vojske.

Pojasnila daje

Dr. Matija Bellé,

odvetnik v Djakovu, Slavonija.

Kmečka hranilnica in posojilnica

V PTUJU,

(minorski samostan)

sprejema prijave za

VI. VOJNO POSOJILNO

vsak delavnik med uradnimi urami.